

Pedagogisch project

Muzische leerThuis
Melopee

Als je grenzen kan verleggen,
bestaan ze dan eigenlijk wel?

Basisideeën Muzische leerThuis Melopee

Melopee kiest de naam 'Muzische leerThuis'. De specifieke invulling van deze nieuwe naam ontdek je gaandeweg, bij het lezen van dit pedagogisch project.

Zij die deze naam bedachten, allen die er verder over nadenken en allen die er zich voor engageren, gaan samen op zoek naar een hedendaagse en ontwikkelingsgerichte invulling van het vroegere woord 'school'. Zij beklemtonen het belang van degelijke en volwaardige muzische vorming in de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Hieronder beschrijven we de basisideeën van onze Muzische leerThuis Melopee.

Vanuit die basisideeën tekenden en schreven we een gestructureerd pedagogisch project. In deze bundel kan je dit meer gedetailleerd lezen. Je zal merken dat deze basisideeën verwerkt zitten in de doelen, krachtbronnen en leerstijlen die we in het project beschrijven.

Maximale ontwikkelingskansen

Met alle kinderen die naar onze Muzische leerThuis komen, streven we naar het maximaal bereiken van de eindtermen. Deze eindtermen zijn opgelegd door het ministerie van onderwijs. Deze zijn er voor taal, wiskunde, wereldoriëntatie, Frans, muzische opvoeding en lichamelijke opvoeding.

Echt 'leren'

In onze Muzische leerThuis creëren we een gezellige, warme Thuis (daarom de hoofdletter) waar de kinderen samen, begeleid door hun tutors op een ervaringsgerichte, natuurlijke, impliciete manier tot 'leren' komen. Een manier waarop kinderen het gevoel krijgen 'echt' te leren en niet geschoold te worden.

Basiscompetenties verwerven

Onze Muzische leerThuis is een plek waar kinderen basiscompetenties 'verwerven' die noodzakelijk zijn om verder in het leven hun weg te gaan.

- 'Competenties' omschrijven we als een samengaan van kennis, vaardigheden en attitudes. Deze drie componenten zijn essentieel. Het ene kan niet zonder het andere.
- 'Verwerven' omschrijven we als een diepgaand 'leren' waarbij we stevig vast zetten. 'Leren' dat in alle lagen van het geheugen doordringt en een leven lang niet vergeten wordt.

In onze Muzische leerThuis beperken we ons tot 'basiscompetenties' die de kinderen diepgaand verwerven. Op deze manier zijn de competenties in vele omstandigheden transfereerbaar en later probleemoplossend bruikbaar. Onze Muzische leerThuis behoedt zich dus voor overtollige competenties, voor trends en voor het steeds opnieuw veranderen van accenten omwille van de steeds wisselende inputs van deze maatschappij. In onze Muzische leerThuis werken we aan die competenties die 'altijd' noodzakelijk zullen zijn en zijn we bijzonder kritisch tegenover steeds wisselende en vaak oppervlakkige opdrachten die basisscholen al te vaak te verwerken krijgen.

Leerlingenbegeleiding

In onze Muzische leerThuis staat kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding centraal. Daarom hebben wij oog voor de totale ontwikkeling van de kinderen. De leerlingenbegeleiding heeft vier domeinen: onderwijsloopbaanbegeleiding, psychosociale ontwikkeling, preventieve gezondheidszorg en leren en studeren.

Zo willen wij:

- De kinderen ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen, om inzicht te verwerven in de structuur van en de mogelijkheden binnen het onderwijs, een opleiding en de arbeidsmarkt en om adequate keuzes te leren maken op school en daarbuiten.
- Het leren van de leerling optimaliseren en het leerproces bevorderen door leer- en studeervaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen.
- Het welbevinden van de kinderen bewaken, beschermen en bevorderen waardoor de leerling op een spontane en vitale manier tot leren kan komen en zich kan ontwikkelen tot een veerkrachtige volwassene.
- De gezondheid, groei en ontwikkeling van leerlingen bevorderen en beschermen, het groei- en ontwikkelingsproces opvolgen en tijdig risicofactoren, signalen, symptomen van gezondheids- en ontwikkelingsproblemen detecteren.

Doorheen het pedagogisch project kan je zien hoe en waar we hier extra aandacht aan schenken.

Volgende symbolen verwijzen in wat volgt naar onze leerlingenbegeleiding.

Onderwijsloopbaanbegeleiding

Preventieve gezondheidszorg

Psychosociale ontwikkeling

Leren en studeren

Maatschappijvormend

In onze Muzische leerThuis zijn we ervan overtuigd dat we ons als team de vraag moeten stellen of we 'maatschappijvolgend' of 'maatschappijvormend' te werk willen gaan. Het 'maatschappijvormende' lijkt ons van zeer groot belang. Deze maatschappelijke discussie wordt binnen het team en samen met de ouders gevoerd. We zijn er immers niet van overtuigd dat de huidige consumerende maatschappij aan allen voldoende ontwikkelingskansen biedt en garant staat voor een waardevol, zinvol, vreugdevol leven.

Eigen mogelijkheden ontplooiën

In onze Muzische leerThuis beseffen we dat alle kinderen, meerdere (diverse) ontplooiingsdomeinen hebben waarin we ze maximaal willen laten ontwikkelen. In het Engels vertaalt men dit als capabilities. Wij geloven dat elk kind binnen deze domeinen diverse eigen ontplooiings- of ontwikkelingsmogelijkheden heeft. Om het eenvoudig te houden, spreken we verder gewoon over 'mogelijkheden'.

We beseffen dat het de begeleiders zijn die voor de kinderen de kansen creëren om die mogelijkheden rijk te ontplooiën. Daarvoor werken we vanuit de interesses van de kinderen.

We zetten in onze Muzische leerThuis in op de mogelijkheden en de interesses (ontwikkeling van talenten) van de kinderen, teamleden, ouders en alle participanten.

Multizintuiglijk waarnemen

In onze Muzische leerThuis vertrekken we zoveel mogelijk vanuit de multizintuiglijke ervaring van de werkelijkheid. We geloven dat de reële beleving van die werkelijkheid zoveel mogelijk de bron moet zijn van waaruit het natuurlijke leren opwelt en dat men het leren moet aansturen vanuit het kind zelf en niet vanuit voorgekauwde lessen in handboeken.

Dat het concrete, multizintuiglijke ervaren altijd voor het abstraheren dient te komen, is voor ons meer dan vanzelfsprekend.

Accent op 'muzische' meertaligheid

In onze Muzische leerThuis geloven we stevast in het gegeven dat de muzische communicatiemiddelen beeld, klank, drama, beweging en media bijzonder sterke middelen zijn om de werkelijkheid die men niet reëel kan ervaren, zintuiglijk over te brengen opdat men ze toch diepgaand zou beleven.

Daarom ook investeren we ca. 9 lestijden muzische vorming per week.

Accent op muziek

In onze Muzische leerThuis dragen we uit dat muziek een ideaal leerdomein is om kinderen een breed spectrum aan competenties en attitudes te laten verwerven. We vertrouwen op de 'verwonderende' kracht van muziek op zich (muziek om de muziek). Die muziek is ook een sterk hulpmiddel om heel wat transfereerbare vaardigheden en attitudes te verwerven die in elk leerproces en in om het even welk leergebied een meerwaarde zijn. De kinderen krijgen vanaf heel jonge leeftijd (2,5 jaar) tot 5 lestijden muziek per week.

Brede participatie

In een Muzische leerThuis maken we samen school met de kinderen, de ouders, de buurt en de teamleden. Dit wil zeggen dat we alle participanten betrekken bij de 'leerinhouden' die de kinderen krijgen, de 'vaardigheden' die ze zullen verwerven en de 'attitudes' die we hen willen meegeven.

We vragen alle participanten om samen met de school na te denken over hoe we deze Muzische leerThuis kunnen realiseren en op een kritische, maar opbouwende manier, feedback te geven in een open en respectvolle sfeer.

We vragen hen ook mee te denken en mee te werken om ideeën en activiteiten uit te tekenen die een meerwaarde zijn voor de realisatie van onze projecten.

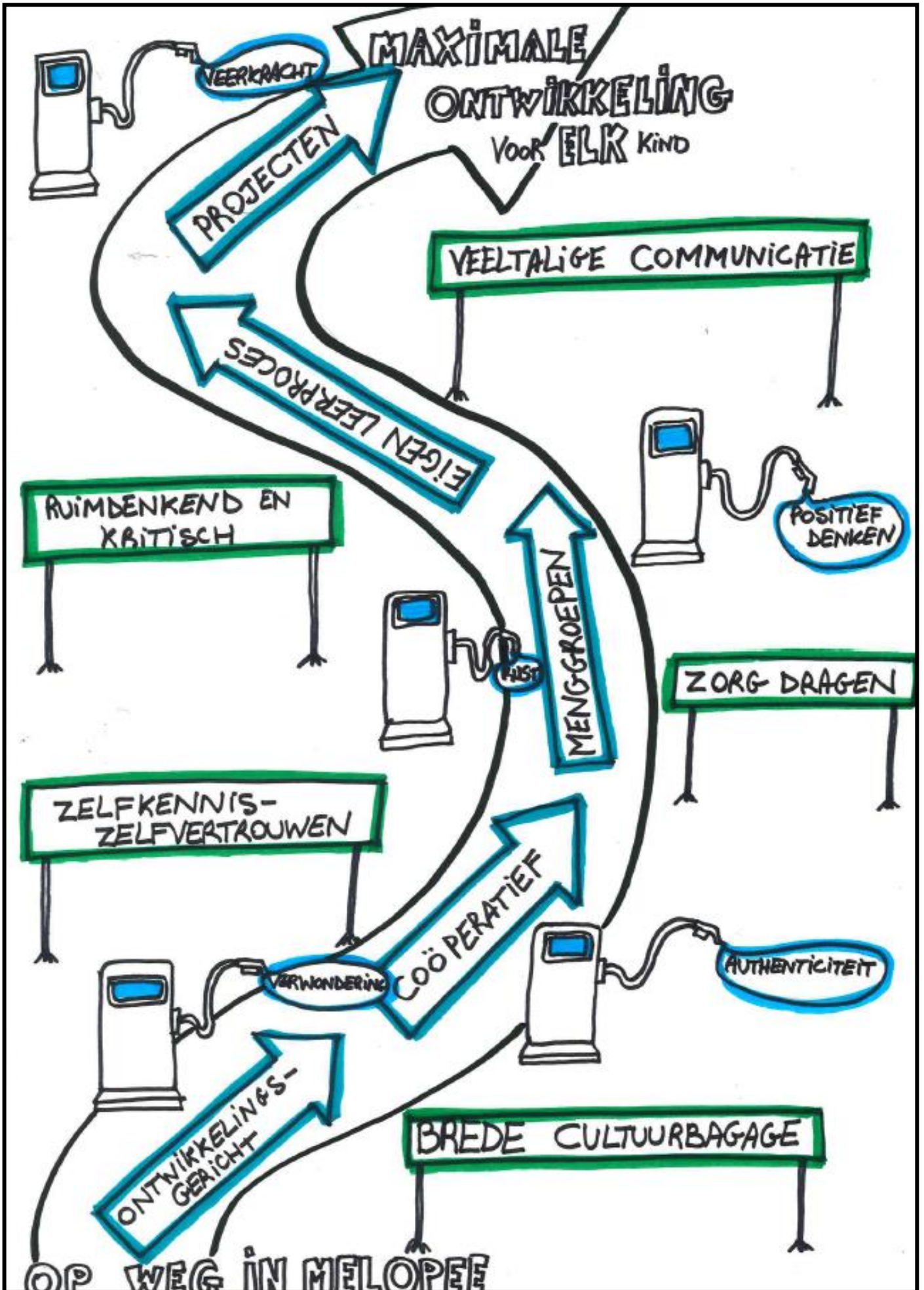
In een notendop:

Een Muzische leerThuis zet in op het 'diepe' en niet op het 'brede', op het 'blijvende' en niet op het 'momentane'. Een Muzische leerThuis gelooft dat elk kind op die manier kan uitgroeien tot een stevig 'humaan' iemand, die in staat zal zijn later blijvend te werken aan een leefbare, rechtvaardige en warme wereld.

Het uitgewerkte pedagogisch project in beeld

De uitgebreide beschrijving van het project

Hieronder beschrijven we stap voor stap het volledige pedagogische project van de Muzische leerThuis Melopee.

We omschrijven het hele project als een grote leerreis, een lange reis van 2,5 jaar tot ca. 12 jaar. We weten heel goed 'waarom' we die reis maken, 'waar we heen willen', welke 'krachtbronnen' we inzetten om verder te reizen en vooral ook 'hoe' we de reis boeiend en leerzaam maken.

Met andere woorden heb je, om met een pedagogisch voertuig op leerreis te gaan, bestemmingen, krachtbronnen en rijstijlen nodig.

U leest dus in volgorde:

1. de 5 bestemmingen: m.a.w. wat we naast het bereiken van de eindtermen basisonderwijs met onze kinderen willen bereiken;
2. de 5 krachtbronnen die we inzetten om onze reis te maken;
3. de 5 rijstijlen die garantie bieden op een diepgaand 'ervaringsgericht' en 'natuurlijk leren'.

In 15 hoofdstukken leest u telkens de 'visie' en daarnaast de concretisering van deze visie in de dagelijkse werking van de Muzische leerThuis Melopee. Deze concretisering stellen we voor met praktijkvoorbeelden van de afgelopen jaren in onze Muzische leerThuis.

1. De 5 belangrijke bestemmingen

1.1. Brede cultuurbagage

VISIE OP CULTURELE OPVOEDING EN KUNSTEDUCATIE

De kinderen die onze Muzische leerThuis Melopee verlaten, zullen genoten hebben van een brede, diepgaande fijnzinnige culturele opvoeding.

De breedste betekenis van cultuur is: elke menselijke tussenkomst die de determinerende, biologische, op de-wet-van-de-sterkste gerichte wetten overstijgt. M.a.w. alle normen, waarden, omgangsvormen die, vertrekkende vanuit het principe van de 'gelijkwaardigheid' van elke mens, samenlevingsvormen creëren die mensen humaner doen samenleven.

Die samenlevingsvormen verfijnen, zien we als één van de belangrijkste opdrachten van de Muzische leerThuis. Daarom zal deze cultuur van verfijning zichtbaar, hoorbaar en voelbaar aanwezig zijn in het gebouw, in de mensen die er werken, in de omgangsvormen, in de vele activiteiten. Er zal bij dit alles ook aandacht zijn voor de ontwikkeling van de esthetische belevingswereld van elk kind.

We geloven in onze Muzische leerThuis dat deze culturele verfijning vooral gestalte kan krijgen in wat we in het basisonderwijs 'muzische vorming' noemen. Daarenboven schatten we naast algemene kunsteducatie de meerwaarde van 'muziek' hoog in. De verschillende domeinen die we binnen het leergebied muzische vorming aanbieden, zijn:

- Muziek: beluisteren, stemvorming, zingen, spelen met instrumenten, muziek creëren, muziek vastleggen ...
- Beeld: tekenen, schilderen, construeren, werken met klei, zand, textiel, papier ...
- Drama: poppenspel, mime, theater, opera ...
- Beweging: lichaamsbewustzijn, ritmiek, dans, ballet ...
- Media: fotografie, film, televisie, video, cd, cd-rom, dvd, internet, multimedia ...

Binnen deze muzische leerdomeinen leggen we zowel het accent op het zelf creëren als op het beschouwen. Bij het zelf creëren gaan de kinderen zelf aan de slag. De eigenheid van het kind bewaren, is hier een hoofddoel. Bij het beschouwen gaan de kinderen kijken, luisteren, ervaren wat zij zelf en de anderen creëerden en daarover reflecteren. Er is ook bijzondere aandacht voor het leren verwoorden van wat men bij het beschouwen denkt, voelt, ervaart.

Creëren en beschouwen binnen de muzische vorming

Aangezien het belang van muzische vorming zo typerend is voor het onderwijs dat wij aanbieden, willen we hieronder nog even uitgebreid vertellen wat muzische vorming voor ons echt betekent en waarom wij er zo'n aandacht aan besteden. Tevens geven we mee waarom we een accent leggen op 'muziek'.

Algemene visie

Naast het grote belang van 'taal' (Nederlands, Frans e.a.) hechten we in de Muzische leerThuis Melopee bijzonder aandacht aan de communicatievormen die we zintuiglijk en/of muzisch noemen. We hebben het dan over de communicatie door middel van beeld, muziek, beweging, drama en media.

Het zijn zonder meer deze talen die we in de kunstwereld terugvinden en waarvan we beseffen dat ze van een andere aard zijn dan wat we doorgaans 'taal' noemen.

De beeldtaal in de beeldende expressie, de klanktaal in de muzikale expressie, de bewegingstaal in de bewegings- en dansexpressie, de dramataal in de dramatische expressie en de multizintuiglijke taal van de moderne media hebben de eigenheid dat ze directer aanspreken, zintuiglijker zijn, vaak een concreter beeld geven van de werkelijkheid en heel dikwijls zaken kunnen communiceren die met 'woorden' niet te communiceren zijn.

Zintuiglijk ervaren – zintuiglijk weergeven

Kinderen ervaren de werkelijkheid op de eerste plaats zintuiglijk.

Bijzonder veel van wat je ervaart, kan je leren in taal te verwoorden, maar dat is een complex en langdurig leerproces, vraagt vaak een groot abstraherings- en begripsvermogen en schiet ook vaak tekort, vooral als het gaat om emotioneel geladen communicatie. Daarom gebruiken we sowieso als we spreken en vertellen extra-verbale ondersteuning zoals intonatie, ritme, beweging, mimiek, foto's ... We willen nu eenmaal heel duidelijk maken wat we ervaren hebben, wat we ondervinden, wat we denken, wat we dromen ...

Woorden alleen zijn vaak te arm.

De eindtermen en het leerplan

In het basisonderwijs gaat men deze communicatievormen ontwikkelen in het leergebied 'muzische vorming'. Muzische vorming is veel meer dan kunsteducatie, esthetische vorming, leren tekenen, notenleer, technieken aanleren ...

Misschien is de term 'muzische vorming' misleidend en zou men beter spreken over 'initiatie in de brede waaier van muzische talen' of over 'ontwikkelen van de muzische meertaligheid'.

In het leerplan van OVSG (de onderwijskoepel van steden en gemeenten) staan drie hoofdredenen aangegeven waarom 'muzische vorming' zo belangrijk is:

- 1/ Het kind leert zichzelf beter kennen, begrijpen en aanvaarden.
- 2/ Het kind leert de anderen beter kennen, begrijpen en aanvaarden.
- 3/ Het kind leert de hem omringende wereld beter kennen, begrijpen en aanvaarden.

Het is duidelijk dat muzische vorming een bijzonder waardevol gebied is waarin we:

- de persoonlijkheidsontwikkeling van het kind bevorderen;
- het welbevinden van het kind vergroten;
- de betrokkenheid van het kind vergroten;
- het zelfvertrouwen een boost geven;
- de authenticiteit van het kind ernstig nemen en waarderen;
- het de kans geven deze authenticiteit op een fijnzinnige manier aan anderen te tonen;
- de sociale intelligentie ontwikkelen;
- de expressiedurf vergroten;
- de assertiviteit vergroten;
- de fijnzinnigheid in aanvoelen en in uiten ontwikkelen;
- de omgangsvormen verfijnen.

Altijd vertellen

Een ander basisgegeven om te spreken over muzische vorming is dat er zowel in het creëren (vanuit het kind) als in het beschouwen altijd (bewust of onbewust) iets wordt 'verteld'. Het gaat om 'communicatie' van iets dat beleefd, gevoeld, gedacht, gedroomd, gefantaseerd is ... We gaan in elke muzische activiteit iets van onszelf meedelen of een mededeling van iemand anders meekrijgen.

Elke kunstenaar vertelt ons iets en het is meestal ook heel eenvoudig om onmiddellijk te herkennen wie ons iets vertelt, omdat de eigenheid van de kunstenaar groot is. Die eigenheid in het kind bewaren en het de kans geven op een eigen manier muzisch iets te vertellen, is onze grondhouding.

Indien er geen ware communicatie is, geen expressie van de eigenheid, kan men spreken over knutselen, toneeltje spelen, ... wat we klasseren onder soms interessante vormen van pedagogisch bezig zijn, maar niet echt onder muzische vorming. Muzische vorming veronderstelt 'eigen communicatie van een persoonlijk geïnterpreteerde impressie'.

In onze Muzische leerThuis Melopee ligt een groot accent op het leerdomein muziek.

We ontwikkelen bij de kinderen algemene muzikale vaardigheden die voor elk kind een meerwaarde zijn.

We dragen de meerwaarde van muziek op zich zeer hoog in het vaandel, maar ook de transfereerbare vaardigheden en attitudes die men bij de muzikale vorming van kinderen ontwikkelt. Hierbij denken we vooral aan:

- het bevorderen van durf in het algemeen;
- het verhogen van de betrokkenheid bij het leren;
- het kunnen uiten van emoties;
- het sterk ontwikkelen van:
  - het observatievermogen;
  - de luisterbereidheid;
  - het concentratievermogen;
  - het reactievermogen;
  - het reproductievermogen;
  - het expressievermogen;
  - het geheugen;
  - de sociale vaardigheid;
  - het muzische denken;
  - het taaldenken;
  - het wiskundige denken.

We zien muziek ook als een belangrijke poort naar kinderlijke 'verwondering'.

De leerlijnen muziek

Hieronder beschrijven we de verschillende leerlijnen binnen het domein muziek.

Intens muziek beluisteren

Er ligt een belangrijk accent op zeer regelmatige, intense en diepgaande muziekbeluistering. Deze muziekbeluistering zal zowel passief als actief zijn.

Op een speelse manier willen we de luisterhouding van de kinderen verbeteren, hun luistervaardigheid trainen en hun auditief onderscheidingsvermogen vergroten.

Op die manier leren we hen de structuur in de muziek ontdekken en muziek plaatsen in een maatschappelijk kader. De kinderen maken kennis met diverse authentieke muziekgenres, met een waaier aan instrumenten, met belangrijke figuren in de muziekgeschiedenis van vroeger en nu.

Deze muziekbeluistering kan ook het uitgangspunt zijn voor andere activiteiten.

Samen zingen en stemvorming

Er wordt veel aandacht geschonken aan wekelijkse samenzang. Via liederen zal bij de kinderen de zin voor melodie ontwikkeld worden. Door een gevarieerde muziekkeuze, maken de kinderen kennis met zang uit de verschillende werelddelen.

Deze zangmomenten gebruiken we ook om de stemvorming bij de kinderen te optimaliseren. Er is bijzondere aandacht voor het bevorderen van een juiste lichaamsontspanning en –houding, het optimaliseren van de ademhaling, de juiste stembeheersing en een goede articulatie. Door het geregeld meerstemmig zingen, krijgen de kinderen ook voeling met harmonie.

Samen bewegen op muziek en dansen

Beweging en dans nemen een belangrijke plaats in. Daardoor willen we hen een goed gevoel voor ritme bijbrengen. Ook hier bieden we een wereldwijde variatie in de muziekkeuze. We bewegen op muziek uit alle continenten.

Zelf exploreren van en experimenteren met instrumenten

De kinderen ontdekken door exploratie verschillende muziekinstrumenten, hun klanken en mogelijkheden. Zij krijgen ook de kans om met instrumenten te experimenteren. Dit geeft hen een basis om eventueel binnen het naschools aanbod een instrument te kiezen.

Zelf componeren, samenspelen en muziek vastleggen

De kinderen creëren bij het experimenteren met instrumenten ook zelf, vanaf heel jonge leeftijd, muziekstukjes. Zij leren op die manier vorm geven aan muziek .

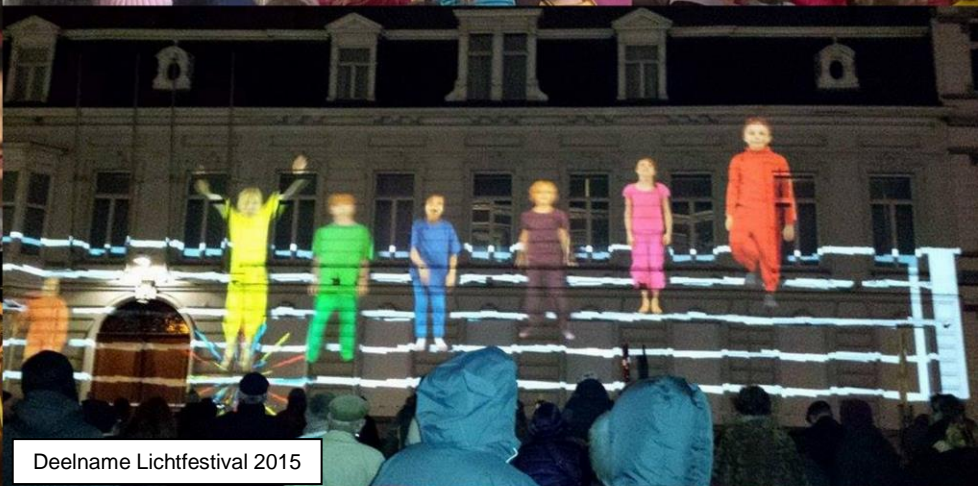
We leren die muziek ook vastleggen. Dit doen we eerst op een speelse, kindvriendelijke manier. Van daaruit maken ze op een natuurlijke manier kennis met de notenleer.

Binnen het hele aanbod van muziek besteden we veel aandacht aan het samen spelen. Op die manier maken kinderen wezenlijk deel uit van de groep. In samenspel leren kinderen van elkaar, leren ze naar elkaar luisteren, leren ze rekening houden met de anderen, maken ze duidelijke afspraken en leren ze zich strikt aan afspraken te houden.

Schoolconcerten exclusief voor onze kinderen

Deelname Lichtfestival 2015

Expo Fin de Gris

Vlaamse Primitieven
 in St-Amandsberg
RECYCLED!
 Kunstzinnige kijk
 op de buurt
 door leefgroep Monk
 (De wonderfluit)

Vrijdag 21 november 2014
 Achterstraat 21 St-Amandsberg

i.s.m. Open Huis Azalea
 Opening tentoonstelling om 15:30u
 Start veiling om 17:00u

Toonmomenten in de Muzische leerThuis

1.2. Zelfkennis en zelfvertrouwen

VISIE

De grond van alle opvoeden en leren, is het welbevinden en de betrokkenheid van het kind. In onze Muzische leerThuis gaan we ervan uit dat elk kind uniek is. Het veronderstelt dat elke opvoeder van bij de aanvang elk kind onvoorwaardelijk graag ziet. Warme liefde en een groot respect voor de eigenheid van elk kind is de grond waarop wij onze opvoeding willen zaaien.

Elk kind dat naar onze Muzische leerThuis komt, is welkom en maakt ten volle deel uit van de groep. Binnen de groep zal het alle kansen krijgen om zichzelf te zijn en te participeren in het hele gebeuren.

We werken vanuit de “mogelijkheden” die het kind in zich draagt. We gebruiken het woord “mogelijkheden” als verzamelnaam waarvan aanleg, talent, gave, vaardigheid, kennis, capaciteit, interesse en ook verworven competentie deelverzamelingen zijn. Het woord komt veelvuldig terug in dit pedagogisch project. We gaan ervan uit dat deze mogelijkheden vanuit de interesses van de kinderen ontplooid kunnen worden mits een warme, ervaringsgerichte begeleiding.

De gevoeligheden die de kinderen rijk zijn, respecteren en stimuleren we.

Daarnaast hebben we oog voor het cognitieve, het muzische, het sociale ... kortom: voor de ontwikkeling van ‘alle’ mogelijkheden die het kind in zich draagt. Door het totale kind aan te spreken, willen wij ervoor zorgen dat het kind een brede waaier aan competenties bezit als het de school verlaat. Tevens willen we bij de kinderen een evenwichtige persoonlijkheid ontwikkelen zodat ze later in de wereld waarin ze belanden stevig in hun schoenen staan. Wij doen dat door veel aandacht te schenken aan de volgende aspecten:

- het leren kennen en aanvaarden van zichzelf;
- het opbouwen van een fundamenteel zelfvertrouwen;
- het aanbrengen van een grote zelfredzaamheid;
- het stimuleren van het creatief probleemoplossend denken;
- het zoeken naar authentieke communicatie;
- het leren omgaan met sterke emoties;
- het leren omgaan met succes en met falen;
- het ontwikkelen van zin voor humor en relativeren;
- het stimuleren van innerlijke motivatie en zelfdiscipline;
- het ontwikkelen van doorzettingsvermogen;
- het groeien naar zelfstandigheid;
- het evenwichtig en verantwoord leren omgaan met vrijheid;
- het leren opnemen van verantwoordelijkheid;
- ...

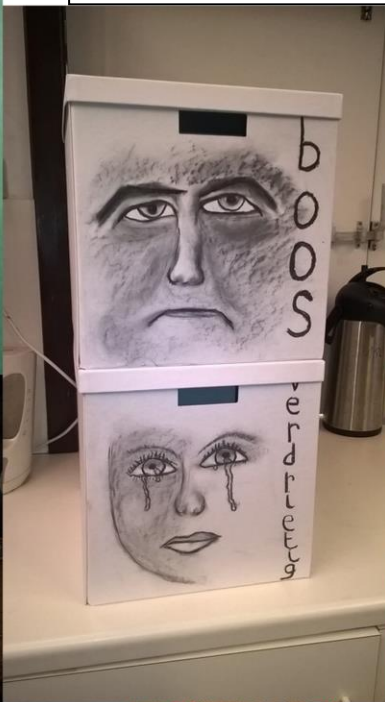

Plaats voor emoties

Weekplanning / Contractwerk

Kringgesprekken

Hoe kun jij goed leren?

Naam: _____

- Ik werk het best wanneer het stil is. ja nee
- Ik kan werken met lawaai in de klas. ja nee
- Ik werk graag aan mijn eigen tafel. ja nee
- Ik wil mijn werk altijd af hebben. ja nee
- Soms krijg ik m'n werk niet af als ik gefrustreerd ben. ja nee
- Ik vind het lastig om hulp te vragen. ja nee
- Ik wil anderen graag helpen. ja nee
- Ik hou ervan om zelfstandig te werken. ja nee
- Ik hou ervan om samen te werken. ja nee
- Ik vind het leuk om zelf na te kijken. ja nee
- Als ik klaar ben doe ik dit het liefst: _____

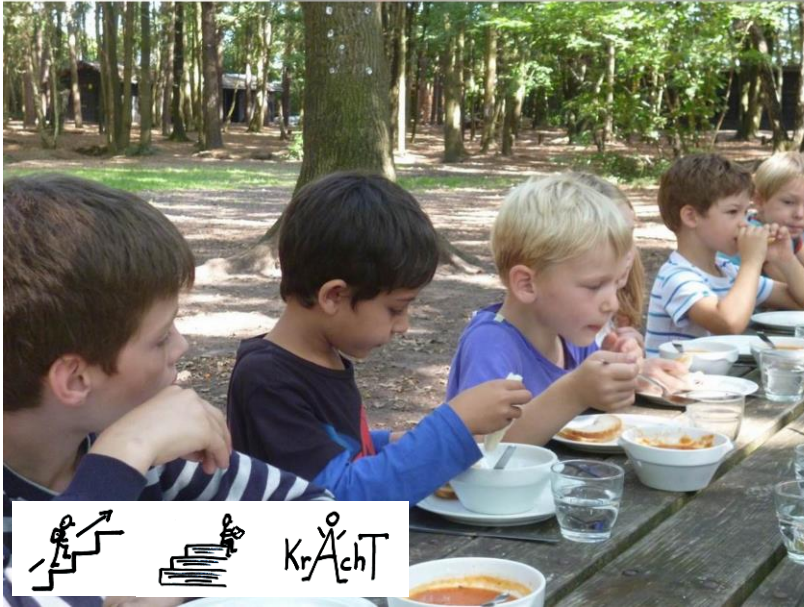
Zelfevaluaties

Kindgesprekken

Groeiboek

Jaarlijks kamp lagere school

Creative middagpauzes

1.3. Zorg dragen

VISIE

Naast de degelijke persoonlijkheidsontwikkeling die we in punt 1.2. beschreven, willen we de kinderen een degelijke sociale en maatschappelijke opvoeding geven. We willen hen leren zorg dragen voor zichzelf (gezonde voeding, voldoende beweging, emotioneel welzijn, hygiëne,...), voor de ander en voor de wereld waarin we leven.

Het is goed dat zij zich reeds op jonge leeftijd bewust zijn van het gegeven dat mensen samen leven, elkaars vreugde en zorgen delen en elkaar nodig hebben om het leven kleur te geven. We willen ze duidelijk maken dat niet alleen hun 'ik', maar ook de eigenheid van de anderen belangrijk is in het samenleven.

Dat humane waarden en normen noodzakelijk zijn om dat samenleven mogelijk te maken, willen we hen dagelijks laten ervaren.

De pedagogische cultuur binnen onze Muzische leerThuis, is er een van elkaar helpen, ondersteunen en verrijken. Wij willen de kinderen leren dat we allen samen tutors zijn voor elkaar. "Leren doe je van elkaar" is een motto. Daarom is er veel aandacht voor socialiserende en coöperatieve werkvormen.

We staan als team zeer sterk achter de socialiserende factor van kunst. Van kleins af aan willen we de kinderen dan ook bewust maken van het grote belang van kunst binnen de maatschappij. Inzien dat kunst de wereld kleurt, dat kunst vreugde brengt, dat kunst kan troosten, dat kunst de ogen opent, dat kunst kan bevrijden en mensen dicht bij elkaar brengt... Dat alles is van primordiaal belang binnen onze Muzische leerThuis.

Ook willen we deze kinderen een realistisch beeld geven van de hen omringende wereld, eerst dichtbij en daarna ver over de grenzen heen. Een klare open kijk op deze wereld is noodzakelijk om je later met je eigen persoonlijkheid binnen die wereld vrij te kunnen bewegen.

We willen de kinderen warm maken voor het creëren van een betere en meer leefbare samenleving die rijk is aan kansen en respect heeft voor alle culturen. Daarom leren we hen ook bijzondere zorg te dragen voor de onmiddellijke omgeving waarin ze leven. Het ene kan niet zonder het andere. Deze zorg voor de onmiddellijke omgeving, voor de natuur, voor het milieu is een voorwaarde om mensen harmonisch te laten ontwikkelen en zeker ook om mensen een gezonde, leefbare toekomst te geven. Daarom krijgen natuur- en milieueducatie een heel belangrijke plaats.

Bewust van de vele kansen die sommige kinderen krijgen en het geluk dat ze hebben te mogen leven in een omgeving als de hunne, zullen we de kinderen leren dat anderen soms heel wat minder kansen hebben. Dat mensen getroffen kunnen zijn door ziekte, handicap, oorlog, migratie, onrecht en sociale onrechtvaardigheid is een inzicht dat we hen niet mogen ontnemen. We streven een actieve, zorgende houding na binnen en buiten onze Muzische leerThuis.

Acties voor gezonde lucht

Groot kerstfeest voor kansarme kinderen

Do Re Mi Fa Solidariteitsmaand

Werken in de moestuin

Buddies

Lammetje in de Muzische leerThuis

Actualiteit

Zwerfvuilaacties

Do Re Mi Fa Sol-idariteit

Bekken het pedagogisch project van De Wonderful is het ook belangrijk om kinderen maatschappijbewust te maken en tot actieve burgers te vormen die zich inzetten om van deze wereld een betere plek te maken.

Om dit te realiseren kiezen de kinderen van de verschillende leefgroepen elk een goede doel om in de maand december te ondersteunen:

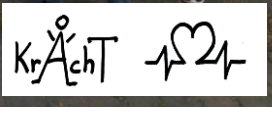
Leefgroep Muziek	Het Rode Kruis
Leefgroep Chorus	Kinderbescherming van de County Durham
Leefgroep Brel	WVA Kruis
Leefgroep Sarah-Spans	Zwerfvuilaacties
Leefgroep Muziek	Warmte concrete (SIZ Onroerend, Kennelwerk (OCMW))

De jaar willen we deze solidariteitsacties ook kortelij stuurde maken door in samenwerking met het Kunstprojectleidersproject van Zinnigh, via en geïnitieerd door CAVARIA Cultural (Dynamis) project, de brengen de we willen deze tussen school en maatschappij te realiseren aan de hand van een innovatieve en sociale bewerk en muziek te maken.

dynamis
cultureel in elke klas

Acties voor het goede doel

1.4. Ruimdenkend en kritisch

VISIE

Onze wereld wordt gekenmerkt door een explosie van kennis via de onbegrensde mogelijkheden die de media ons bieden. Voor onze kinderen is het niet gemakkelijk om een weg te vinden binnen de massa informatie die hen dagelijks wordt aangeboden.

De veelheid aan prikkels is vaak een waardeschaal. In Melopee zoeken we de waarde in de diepgang van wat hen wordt aangeboden. Wij gaan op zoek naar wat hen echt en blijvend raakt.

Het grote aanbod, het teveel aan prikkels en inputs en vooral de te grote versnippering houdt een groot gevaar in: het beïnvloedt hun denken. Enerzijds leren ze te veel associatief denken. Anderzijds leren ze ook te oppervlakkig denken. Toch is een klare, objectieve kijk op de werkelijkheid niet mogelijk zonder het ontwikkelen van een 'beschouwend, verticaal' denken. Wij gaan dus met de kinderen op zoek naar antwoorden op de vragen naar het 'waarom en de zin'. We doen dit omdat dit vragen zijn die elke mens zich vroeg of laat stelt.

We besteden heel wat aandacht aan het 'beschouwende, verticale denken'. We leren hen voortdurend zoeken naar diepere gronden. We filosoferen daarom op kindermaat. Dat filosoferen kan gebeuren binnen alle activiteiten.

We bieden heel veel werkvormen en activiteiten aan die filosoferen en verdiepend denken daadwerkelijk stimuleren.

We vertrouwen erop dat we door te filosoferen, de kritische zin omtrent zichzelf en de anderen ontwikkelen en hen respectvol leren omgaan met het anders denken van de anderen.

We geven een fundamenteel respect voor de religieus en niet-religieus zoekende mens mee.

Noot:

We durven met z'n allen (ouders, begeleid(st)ers, beleidsmensen) de vraag stellen of filosofische vorming en cultuureducatie niet in de plaats kan komen van de bestaande levensbeschouwelijke vakken. Misschien kunnen we nadenken over het creëren van 'gedragswetenschappen' voor kinderen. We doen dit open en eerlijk zonder enige afbreuk te doen aan de inzet van zij die de levensbeschouwelijke vakken op zich nemen.

Noot: Gedragswetenschappen is een term die inhoudt: psychologie, sociologie, pedagogie, filosofie, cultuureducatie. Wij geloven dat dit op kindermaat aangeboden kan worden.

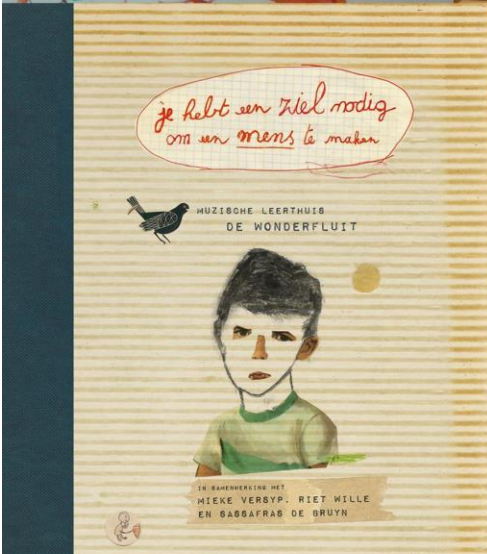
Leerlingen RAAD

Samen in gesprek gaan

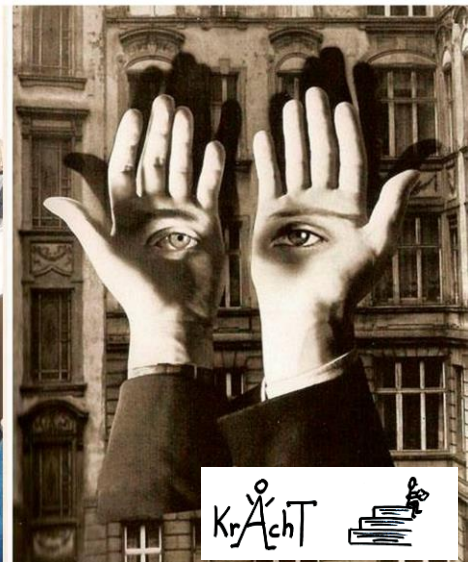

Filosoferen

Alle kinderen van De Wonderfluit werkten aan dit boek mee. Ze dachten na over de dingen die deel uitmaken van het leven: geboorte, vriendschap, liefde, angst, 'de mens', vrijheid, de natuur, de dood... en spraken hun gedachten uit tijdens vele gesprekken met hun leefgroepbegeleid(st)ers, met Bart (directeur), met de schrijfsters Riet Wille en Mieke Versyp en met illustrator Sassafra De Bruyn. Riet en Mieke schreven hun gedachten neer; Sassafra daagde hen uit om te tekenen en goot alles samen in dit boek. Een boek dat van de kinderen is, een boek om te koesteren.

De dingen op een andere manier durven bekijken

KrAcht

1.5. Veeltalige communicatie

VISIE

Wij willen dat de kinderen die onze Muzische leerThuis verlaten het Nederlands echt goed begrijpen, spreken, lezen en schrijven. We onderschrijven het grote belang van 'taal' en daarom ook willen we bijzondere aandacht schenken aan het verwerven van het Nederlands bij de kinderen. Wij bewaren een groot respect voor hun moedertaal en stimuleren de ouders om ervoor te zorgen dat deze moedertaal niet verloren gaat.

Internationalisering kan in dit pedagogisch project niet ontbreken. Voor de toekomst van onze kinderen is het kennen van talen van bijzonder groot belang. Zij zullen later op die kennis vaak beroep moeten doen.

In het 5de en 6de leerjaar krijgen de leerlingen formeel Frans zoals aangegeven in de eindtermen.

In onze Muzische leerThuis gaan we kinderen reeds in de kleuterklas op een muzische en speelse manier 'sensibiliseren' voor vreemde talen. Dat kunnen verschillende talen zijn. Hier gaat het enkel om gevoelig maken voor andere talen. Wij willen ze de rijkdom en de schoonheid van vreemde talen laten aanvoelen.

Vanaf de tweede kleuterklas gaan we de kinderen ook al 'initiëren' in de Franse taal. Dit gebeurt eveneens op een speelse, muzische manier. Deze muzische taaldidactiek wil bij de kinderen een aantal zaken ontwikkelen die hen in staat stelt later vlot een vreemde taal te leren:

- vergroten van de motivatie om een vreemde taal te leren;
- stimuleren van de taalgevoeligheid, de spreekdurf en het taaldenken;
- taaldenkpatronen ontwikkelen die ze later bij het aanleren van om het even welke taal kunnen gebruiken;
- speels woordenschat en eenvoudig inzicht in taalstructuren aanbieden.

We beseffen in onze Muzische leerThuis echter heel goed dat goede communicatie veel meer is dan woorden en zinnen. Woorden en zinnen beperken zich tot semantiek en spraakkunst. Wie enkel met begrippen communiceert werkt té abstract, vraagt té veel van de kinderen en beperkt de rijkdom van de communicatie.

2. De 5 Krachtbronnen

2.1. Verwondering

VISIE

Een van de basisvoorwaarden om te ontwikkelen tot een gelukkig iemand is 'verwondering'. Verwondering groeit vanuit het besef dat wat we zijn, wat we hebben, wat we kunnen, wat we meemaken ... niet vanzelfsprekend is. In een wereld die voortdurend alles vanzelfsprekend vindt, bestaat het gevaar dat deze verwondering verstikt wordt.

Mensen die niet leven vanuit een gevoel van vanzelfsprekendheid, maar vanuit een grote dankbaarheid voor de mogelijkheden die ze bezitten, kunnen openbloeien tot rijke persoonlijkheden die voor de anderen bijzonder veel betekenen. Het zijn mensen die verder kijken dan hun eigen cocon en voor een ruime omgeving aanstekelijk werken. Zij zijn als korrels zout die smaak geven aan hun omgeving.

Daarom staan we in de Muzische leerThuis Melopee stil bij:

Het wonder dat ik er ben. Het wonder van mijn bestaan en mijn zijn.

Wat en wie ik ben. Wat ik kan.

Wat de meerwaarde is die ik breng in de groep.

Het wonder dat er zoveel anderen zijn. Het wonder van hun bestaan en hun zijn.

Wat en wie de andere is. Wat de andere kan.

Wat de meerwaarde is van die andere in de groep.

Het wonder van "het leven".

Het wonder van de natuur, zowel de levende als de niet-levende.

Het wonder van de ontdekkingen die mensen deden en doen.

Het wonder van de uitvindingen die mensen deden en doen.

Het wonder van de schoonheid die mensen realiseren: beelden, muziek, dans, drama, media, architectuur, poëzie, literatuur ...

Het wonder van de liefde.

'Beschouwen - reflecteren – filosoferen' dienen dus als vanzelfsprekend stevig ontwikkeld te worden in onze Muzische leerThuis.

2.2. Authenticiteit

VISIE

Als mensen op een authentieke manier in het leven mogen staan, als ze echt zichzelf mogen zijn, hebben ze een groot welbevinden. Heel vaak zeggen we dan ook dat het 'schone' mensen zijn. Echtheid, authenticiteit, eerlijkheid, oprechtheid maken een mens geloofwaardig en zijn een grote garantie voor een warme samenleving.

In onze Muzische leerThuis waken we erover dat de kinderen zichzelf kunnen zijn en vrijwaren we hun echtheid en authenticiteit. Fake en glitter willen we kost wat kost bannen, want wij geloven dat nu juist de echtheid, de authenticiteit en de eigenheid van het kind dé grote meerwaarde is voor de anderen. We geloven dus dat echte, ware schoonheid ligt in de echte, eerlijke, authentieke mededeling die een kind ons geeft. We geloven ook dat de schoonheid van de andere ligt in zijn anders zijn. De grote verscheidenheid tussen mensen kleurt de wereld.

Het kind mag in onze Muzische leerThuis dus op elk moment zichzelf zijn en zijn authenticiteit wordt gerespecteerd en gewaardeerd. Wij houden ervan dat het kind ons telkens weer, in alles wat het doet, deze echtheid laat zien.

We gaan er sterk van uit dat we de kinderen, door ze in contact te brengen met echte, authentieke mensen (ook kunstenaars), persoonlijk kunnen laten aanvoelen wat echt en waar is. Ze daarin begeleiden is onze opdracht.

Om 'uitdrukkelijk' gestalte te mogen, durven, kunnen geven aan die eigenheid leggen we zo'n groot accent op 'muzische vorming', op het ontwikkelen van 'muzische meertaligheid'.

Volgens Loris Malaguzzi, oprichter van de Reggio Emilia scholen, spreken jonge kinderen (je dient ze maar te observeren als ze spelen) honderd talen: ze lachen, zingen, huppelen, roepen, wenen ... maar altijd opnieuw 'vertellen' ze ons iets over zichzelf. In dat spel zijn ze zichzelf en met die talen hebben ze de mogelijkheid zichzelf op een eigen manier uit te drukken. Hij vindt het bijzonder jammer dat in de scholen 99 talen worden afgeleerd om alleen de moedertaal over te houden.

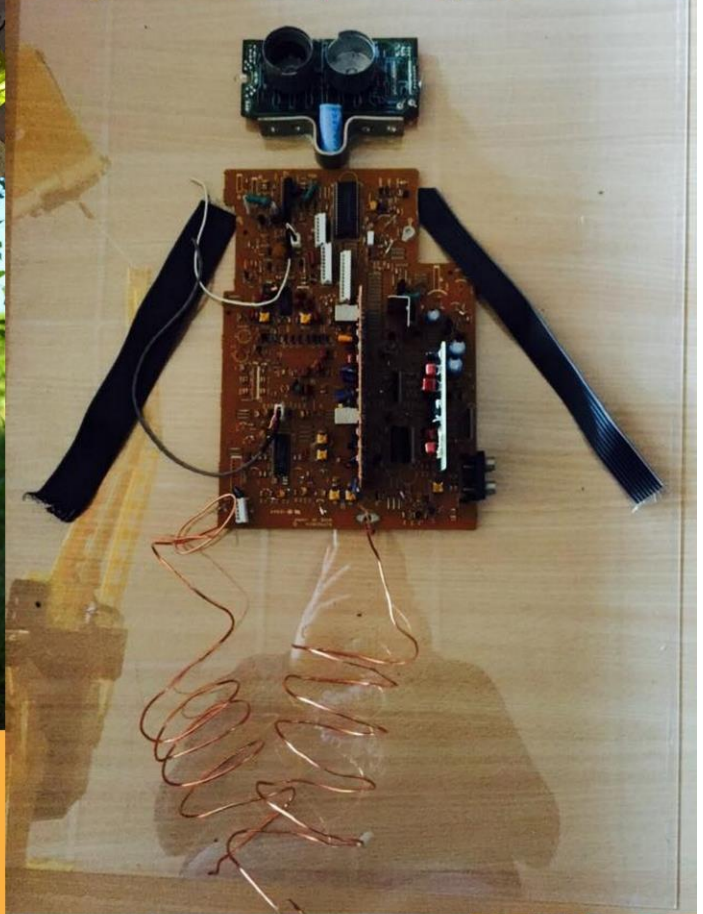
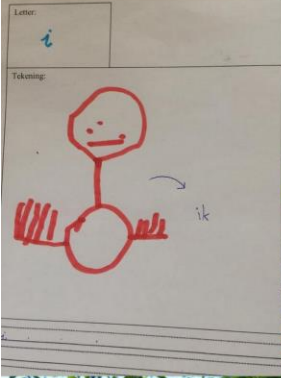
Wij staan sterk achter deze stelling. Wij vertrouwen op het gegeven dat er muzische talen zijn waarmee je veel meer over het wezen der dingen kan zeggen dan alle woorden van onze taal samen. De kinderen in contact brengen met de verschillende muzische talen, met technieken en werkvormen en het creëren van de omstandigheden waarin deze authentieke muzische expressie kan plaatsvinden, is onze taak.

WEES JEZELF

ER ZIJN AL
ZOVEEL ANDEREN

Loesje

**NORMAAL
IS
NIETS
ANDERS
DAN HET
GEMIDDELDE
VAN ALLE
AFWIJKINGEN.**

**Stoere meisjes en balletjongens
dansen voor transgenders**

21 februari 2017 | 03u00

© Foto James Arthur - Meisjes met een half sneetje stellen het boek over transgenders voor.

In basisschool De Wonderfluit in Sint-Amandsberg verdiepten de leerlingen zich zes weken lang in de leefwereld van transgenders. Nu stelde auteur Brigitte Minne drie boekjes voor over het thema die gericht zijn op kinderen en jongeren. Ze kreeg de hulp van onder meer UGent-professor Petra De Sutter, zelf transgender. "Onze leerlingen hebben de afgelopen weken een schitterend parcours afgelegd. In onze school dragen we uit dat iedereen moet kunnen zijn, wie hij is. Onze kinderen componeerden het liedje 'Schaduw met eigen wil' dat in het teken staat van de leefwereld van transgenders", aldus directeur Bart Devaere. De boekvoorstelling werd opgeluisterd met een dansje van de leerlingen waarbij de meisjes hun stoer kante konden tonen en jongens zich niet hoefden te schamen om zich aan een streepje ballet te wagen. (YDS)

2.3. Positief denken

VISIE

“Il faut toujours donner aux enfants les qualités qu’ils n’ont pas. Ils finiront par les avoir.”

Positiever kan je een geloof in kinderen moeilijk uitdrukken. Daarom is dit de lijfspreuk van allen die in onze Muzische leerThuis werken.

Het fundamentele geloof in de ‘gelijkwaardigheid’ van de kinderen en het aanvaarden van en sterk geloven in de verschillende mogelijkheden van de kinderen is wezenlijk. Dit is een positieve grondhouding die essentieel is.

We gaan met z’n allen op zoek naar de rijke bronnen die in het kind aanwezig zijn en willen die positief aanwakkeren.

Wij benaderen de kinderen dus positief vanuit hun mogelijkheden en niet negatief vanuit hun beperkingen. Wij focussen dus heel sterk op die mogelijkheden en niet op hun zwakheden.

Wij beseffen dat echt geloven in het kennen en kunnen van een kind dat kind meer kracht geeft om verder te ontwikkelen dan we in eerste instantie zouden verwachten. Het voortdurend positief aanmoedigen, het telkens weer uitspreken van dat geloven in de mogelijkheden van het kind, is een attitude die onmisbaar is in onze Muzische leerThuis.

Het is en blijft belangrijk dat elke begeleid(st)er in de Muzische leerThuis Melopee zich na een activiteit of na een bepaalde periode de vraag stelt wat het kind geleerd heeft en wat het nu wel al verworven heeft. Dat zal ook de basis zijn van evaluatie en rapportering. Vanuit die evaluatie zal men de komende doelstellingen afleiden, wat de enige zin van evalueren en rapporteren kan zijn.

Wij willen ook de zorg op dit principe enten en onderzoeken welke gaven en welke mogelijkheden van het kind we stevig kunnen ontwikkelen.

Wij verwachten tevens dat de begeleid(st)ers binnen onze Muzische leerThuis ook tegenover elkaar deze houding aannemen. Wie in de Muzische leerThuis Melopee werkt, dient als basishouding een positieve houding te hebben tegenover de anderen en een grote appreciatie voor wat de andere kan. Op die manier willen we werken in een positieve opwaartse spiraal, een stevige, bevrijdende dynamiek die ons stimuleert en gelukkig maakt.

Dat we de ogen niet sluiten voor wat nog niet lukt en wat verbeterd kan worden, is vanzelfsprekend.

<p>☹ Wat vind ik leuk op school, in de klas?</p> <p>Spelen. Puzzels maken. Met de instrumenten spelen die mijn papa meebracht.</p> 	<p>☹ Wat vind ik niet zo leuk?</p> <p>Dat de pinguin kapot is.</p>
<p>☺ Waarin ben ik een kampioen, wat kan ik heel goed?</p> <p>Puzzelen met Tenoch.</p> 	<p>☺ Wat kan ik nog niet zo goed, wat wil ik graag beter kunnen of leren?</p> <p>Werken met een helm.</p>

Antes – december 2014

LEER JE KIND DE GROEIMINDSET!

IN PLAATS VAN	PROBEER DIT EENS
Ik kan dit niet	Wat moet ik nog Leren
Ik ben hier de beste in	Ik word steeds beter
Ik snap er niks van	Wat heb ik nodig om het te begrijpen?
Ik geef het op	Ik probeer het op een andere manier
Dit is te moeilijk voor mij	Het kost me tijd en moeite om dit te Leren
Ik heb teveel fouten gemaakt	Door fouten te maken leer ik
Beter dan dit kan ik het niet	Ik blijf proberen
Ik word nooit zo goed als jij	Hoe heb je dat voor elkaar gekregen?
Dit is goed genoeg	Kan dit echt niet beter?
Plan A werkt niet	Gelukkig heeft het alfabet nog 25 andere letters

Psychogoed.nl

2.4. Rust

VISIE

Kinderen worden vandaag de dag overprikkeld. Het aantal prikkels dat een kind vandaag op één dag te verwerken krijgt, is bijzonder groot.

Voor heel veel kinderen is dit teveel aan prikkels een grote hindernis om op een evenwichtige manier te functioneren binnen de familiekring, de school, de samenleving.

We ervaren dat ook binnen het schoolsysteem steeds meer eisen gesteld worden waarvan we niet altijd de relevantie kunnen onderschrijven.

Daarom gaan we in onze leerThuis op zoek naar wat essentieel is binnen het basisonderwijs, durven we het overtollige overboord te gooien en stellen we ons bij de vele vernieuwingen die ons schoolsysteem binnenduiken steeds de vraag naar de meerwaarde voor onze kinderen.

Wij vinden het in elk geval belangrijk dat kinderen diepgaand zaken analyseren en bestuderen en nemen dus de diepgang en niet de veelheid als waardemeter.

We beseffen ook dat kinderen rust ervaren als:

- we hen duidelijk uitleggen waarom we een bepaalde activiteit doen;
- we hen een duidelijke structuur aanbieden waarbinnen ze kunnen werken;
- we hen een stevige regelmaat aanbieden;
- we samen met hen duidelijk bespreken waarom we afspraken maken;
- we ons aan die afspraken houden.

De Engelse spreuk “Less is more and more is less” is een basishouding die in Muzische leerThuis Melopee geldt.

We beseffen ook dat niet elk kind binnen dezelfde tijdspanne dezelfde zaken verwerkt.

 KrÄcht

2.5. Veerkracht

VISIE

“Doorzetters beginnen hun succes daar waar anderen de moed verliezen.”

In wat we hierboven beschreven over krachtbronnen, zou het gevaar kunnen schuilen dat we de kinderen de weg van de minste inspanning laten opgaan. Dit is uiteraard geenszins de bedoeling.

Eenmaal overtuigd van de mogelijkheden van een kind, gaan we ervan uit dat we deze TEN VOLLE moeten ontwikkelen. Wat het kind in zich draagt, gaan we ontwikkelen en daar zal hard aan gewerkt worden.

Hebben we eenmaal tegen een kind “Je kan het!” uitgesproken, dan gaan we met dit kind tot het uiterste en verwachten we van het kind een stevige inzet.

We stimuleren kinderen er blijvend voor te gaan en duiden telkens opnieuw waarom we die inzet vragen.

We leren hen ook omgaan met tegenslagen en falen en geven hen voortdurend hints en tips hoe ze het anders kunnen aanpakken opdat ze in hun opzet zouden slagen. “Wat niet in één keer lukt, lukt in twee of drie keer wel.” We geven niet op!

Wij durven ook voor elk kind geleidelijk aan de lat hoger leggen. We doen dit weliswaar heel realistisch en vragen nooit zaken die onbereikbaar zijn. We staan wel sterk achter uitdagingen en willen door het gegeven ‘onderstress’ schoolmoeheid en laksheid geen kans geven.

We laten de kinderen in de verschillende activiteiten ervaren dat volhouden, doorbijten en opdrachten tot het einde nauwkeurig afwerken, goed is voor hun zelfvertrouwen en hun welbevinden.

Dit rapport vertelt je niet de hoeveelste je kind is.
Het vertelt je evenmin hoeveel punten het 'waard' is.
Die dingen zeggen je immers niets meer.
Dit rapport schetst uw kind. Het geeft een 'beeld' van uw kind.
Het vertelt je hoe jouw kind zich ontplooit, hoe het omgaat, denkt, zich inzet, probeert, faalt, lukt.
Jouw kind doet wat het kan, zoals jij, zoals wij.
Het hoeft ook niet perfect te zijn. Het mag zichzelf zijn.
Dan zal het durven proberen, opnieuw beginnen, zoeken en uiteindelijk... lukken.
En als het succes smaakt, dan kan het de kunst van het vliegen leren.

3. De 5 rijstijlen

De opdracht van de school - de Muzische leerThuis - is deze:

Elk kind zo totaal mogelijk ontwikkelen om het in de maatschappij alle 'kansen' te geven om zichzelf te realiseren alsook het 'inzicht' en de 'moed' om later verder te werken aan een samenleving waarin zij die na hen komen nog meer kansen krijgen.

De pedagogische grond van de rijstijlen

In onze Muzische leerThuis zijn we ervan overtuigd dat 'ervaringsgericht onderwijzen' wezenlijk is voor het 'echte, diepgaande, natuurlijke leren' van onze kinderen.

'Ervaringsgericht onderwijs' is onderwijs waarbij de leerkracht zich voortdurend de vraag stelt - al dan niet in interactie met de leerlingen - hoe de kinderen het leren ervaren.

Cruciaal is de zorg van de leraar voor de 'ervaringsstroom' van de lerende kinderen en ook de aandacht voor de eigen ervaringsstroom.

'Ervaring' moeten we hier interpreteren in de meest brede betekenis. Het gaat over wat zich afspeelt aan gedachten, gevoelens, wensen, verlangens, voorstellingen, ... in de stroom van ervaringen dus die de buitenkant (de externe wereld) teweegbrengt aan de binnenkant van kinderen en leerkrachten.

Als deze ervaringsstroom niet goed zit, zal de leerling zich onbewust tegen het 'leren' verzetten en zal het leren innerlijk niet optimaal verlopen.

Het is vanzelfsprekend dat het een cruciale rol speelt op welke manier je als volwassene, als leraar, de kinderen op school in hun leren benadert. We laten hen een aangepast leerproces doorlopen.

Dat leerproces dient voortdurend in vraag gesteld te worden en telkens weer getoetst aan de kinderen die we als 'lerenden' onder onze hoede hebben.

De kern van het ervaringsgericht onderwijs is het besef, de diepe overtuiging, dat er geen sprake kan zijn van 'echt, diepgaand leren' als er in een leerproces bij de leerlingen geen 'welbevinden en betrokkenheid' is. Zonder is een warme, vloeiende ervaringsstroom (en dus leerstroom) niet mogelijk.

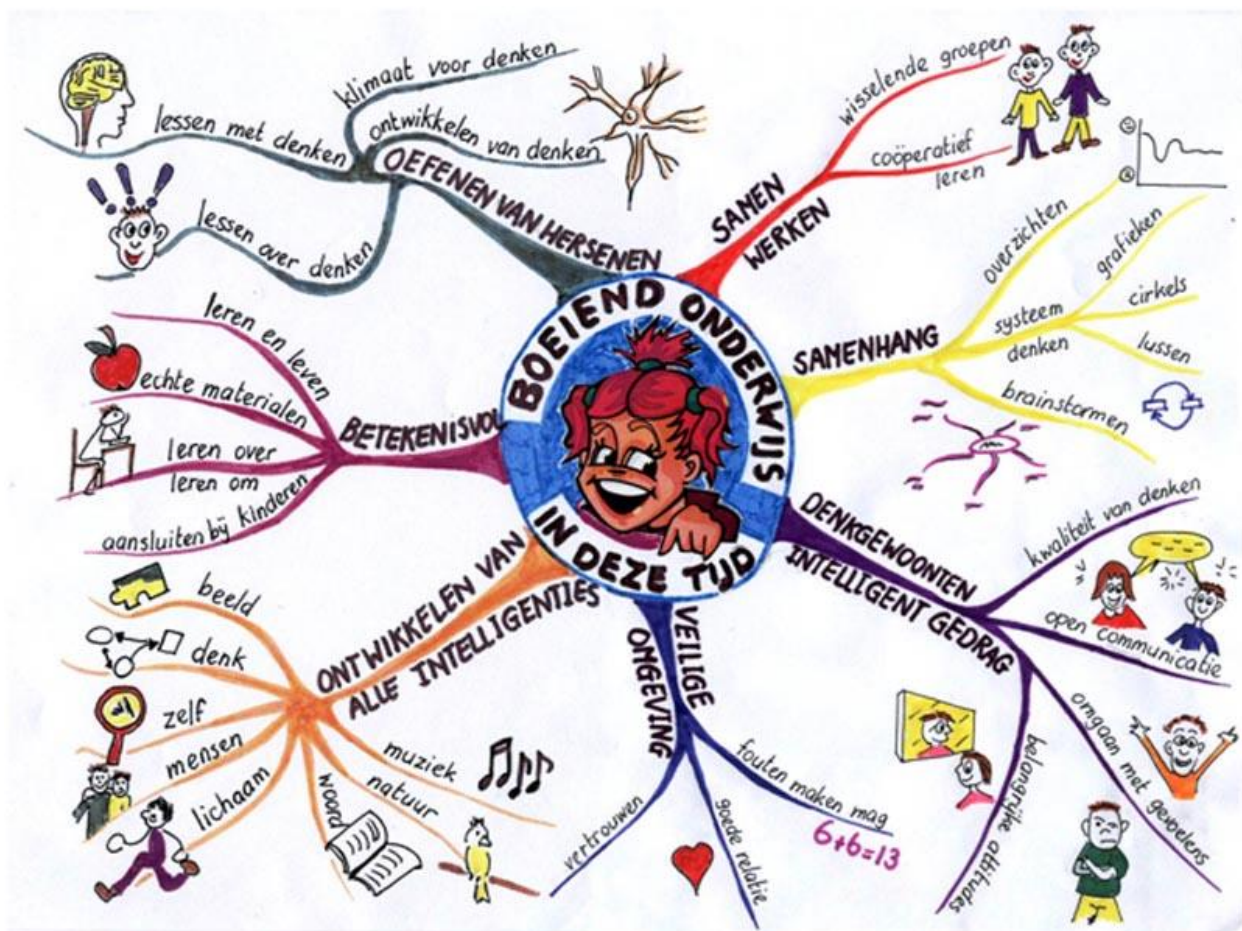
Als je enkel het brein van een kind volpropt met leerstof, zit die wel ergens in het geheugen opgeslagen, maar is ze niet intens en diepgaand verwerkt en geen deel geworden van het kind.

Ze draagt niet bij tot ware competentie.

Belangrijk is te weten dat 'welbevinden en betrokkenheid' in ons onderwijs het 'gevolg' moeten zijn van een boeiend, uitdagend leerproces dat in een rijke prikkelende en motiverende leeromgeving plaatsvindt.

Daarom opteren wij in onze Muzische leerThuis voor pedagogische werkvormen die bij het leren zelf het welbevinden en de betrokkenheid stimuleren. We komen dan uit bij:

- ontwikkelingsgericht werken;
- coöperatief werken;
- werken in menggroepen;
- het eigen leerproces in handen nemen;
- projectmatig werken.

3.1. Ontwikkelingsgericht

VISIE

“Elk kind zet elke dag een stap vooruit, maar het is niet dezelfde stap voor iedereen.”

We laten in onze Muzische leerThuis de kinderen op een natuurlijke wijze evolueren.

We brengen rust en laten het leerproces niet geforceerd verlopen.

Daarom opteren we binnen onze Muzische leerThuis voor ‘ontwikkelingsgericht’ werken. We staan achter de idee dat ‘werken binnen de naaste ontwikkelingszone’ (Lev Vygotsky) de kinderen meer zelfvertrouwen geeft en zorgt voor een positief zelfbeeld.

Werken binnen de naaste ontwikkelingszone kunnen we kort als volgt samenvatten:

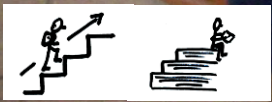
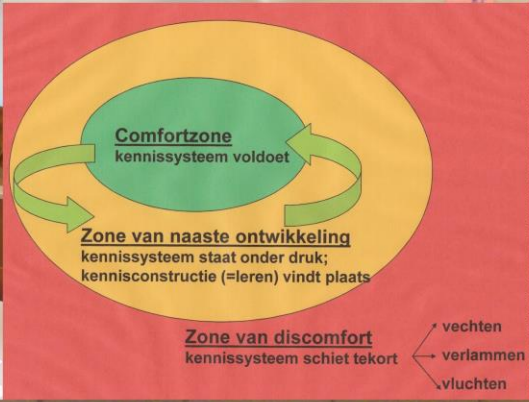
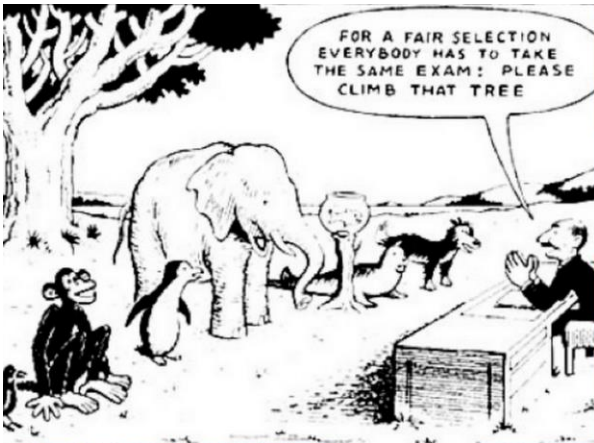
We kunnen niet op voorhand bepalen welke competenties alle kinderen samen op eenzelfde moment zullen verworven hebben. We kennen wel de richting. De stappen die kinderen in die richting zetten, kunnen niet op elk moment dezelfde zijn. Wat wij geloven is dit: “Elke stap die een kind verder zet, is voor ons een stap vooruit.” We werken dus met elk kind op zijn niveau en laten het op zijn tempo de gevraagde competenties verwerven. De begeleid(st)ers weten bijzonder goed wat de volgende stap is die een kind kan zetten en hoeveel tijd het daarvoor zal nodig hebben. Zij motiveren het kind ook heel sterk om die stap te zetten. Zij doen dat door de noodzaak van de stap en de doelstelling van de activiteit helder te formuleren. De begeleid(st)ers vragen bewust aan elk kind dat het zich elke dag echt inspant om de gevraagde stap te zetten.

We werken op die manier met z’n allen aan het verwerven van de gevraagde competenties op het einde van het zesde leerjaar. We behouden daarvoor als richtsnoer de eindtermen en de leerplannen van OVSG, maar we willen afstappen van een kunstmatig, op voorhand vastgelegd tijdspad. Dit zowel voor de kinderen die langzamer zaken verwerven als voor hen die sneller doelen bereiken.

Wij willen ouders meegeven wat hun kinderen kunnen en hoe ver ze zijn geëvolueerd, eerder dan hen voortdurend te confronteren met wat hun kind nog niet kan.

Deze manier van werken zal ook haar repercussies hebben op onze zorg. Onze zorg zal altijd vanuit dit ontwikkelingsperspectief georganiseerd worden.

3.2. Coöperatief

VISIE

In onze Muzische leerThuis gaan we ervan uit dat niet alleen de begeleid(st)er kennen en kunnen overbrengt. We beseffen dat kinderen heel veel van 'elkaar' kunnen leren.

We weten ook dat kinderen heel veel leren door de zaken aan elkaar uit te leggen. Zelf iets uitleggen, is de beste manier om iets te verwerven. Die kans willen we hen niet ontnemen.

Daarom krijgen de kinderen heel vaak de kans om samen te werken in groepen die het coöperatieve werken bevorderen.

Het aan elkaar doorgeven van kennis, vaardigheden en attitudes stimuleren we door aangepaste werkvormen zoals partnerwerk, groepswerk, peertutoring, ... en uiteraard door de groepeeringsvormen op zich.

Kinderen worden binnen het coöperatieve werken uitgedaagd met hun vaardigheden aan de slag te gaan en de groep krijgt uitdagingen waarbij elk lid actief betrokken kan zijn en met zijn/haar aanleg participeert.

We beseffen ook dat dit coöperatieve werken een verdiepende sociale vorming in zich draagt. Kinderen ervaren wat zij voor anderen kunnen betekenen en wat de anderen voor hen kunnen betekenen. Ze ondervinden op die manier aan den lijve dat mensen sociale wezens zijn die elkaar kunnen verrijken.

In een dergelijke samenwerking komen alle mogelijkheden, hoe eenvoudig ook aan bod. Het kind voelt zich met zijn/haar mogelijkheden gewaardeerd en ontdekt wat die mogelijkheden voor zichzelf, maar ook voor de anderen betekenen. Het ontdekken van de 'diversiteit aan mogelijkheden' door ze in onze Muzische leerThuis werkelijk te zien groeien, is essentieel. Het kind leert de mogelijkheden appreciëren en ontdekt dat het er veel van leert. Het ziet de mogelijkheden niet meer in competitie met de andere leerlingen, maar in ondersteuning van elkaar. Op die manier geniet het kind van zijn/haar eigen mogelijkheden en van de mogelijkheden van de anderen en krijgt afgunst geen kans. De kinderen gaan ook genieten van elkaars 'verworven competenties'.

Om dit alles heel zinvol te laten verlopen, is het van groot belang dat de doelstellingen van alle activiteiten voor alle kinderen bijzonder helder zijn.

3.3. Menggroepen

VISIE

Culturele diversiteit, sociale diversiteit, etnische diversiteit, diversiteit in talenten, talige diversiteit, diversiteit in leren ... Er zijn vele vormen van diversiteit waar onze Muzische leerThuis mee wordt geconfronteerd. Wij willen deze diversiteit benaderen vanuit de mogelijkheden die ze biedt en de verschillen benutten als kansen voor alle kinderen om te leren met zorg voor elkaar. Daarom vinden wij het, rekening houdende met de eigenheid van het project, zinvol om de kinderen als volgt te groeperen:

Leefgroepen

Elke leefgroep is een groep waar kinderen van verschillende leeftijd bij elkaar zitten. Het voordeel van deze groepering is dat er binnen de groep een grote spreiding is in levenservaring en ontwikkeling. Jonge kinderen leren veel van oudere kinderen door praten, luisteren en werken in groepjes. Oudere kinderen leren veel door jongere kinderen te helpen. Ze moeten immers zelf de stof begrijpen om het een ander te kunnen uitleggen.

Nestgroepen

Elke leefgroep heeft twee nestgroepen. Deze groepen zijn in aantal kleiner dan de leefgroepen, waardoor ze een veilig nest bieden om de dag mee te starten, te beëindigen, tussentijdse evaluaties te maken, klasraden te houden, ... Gedurende de dag vliegen de kinderen uit in verschillende groeperingsvormen zoals hieronder beschreven.

Instructiegroepen (kunnen ook leefgroepdoorbrekend zijn)

Naast leef- en nestgroepen werken we in onze Muzische leerThuis met instructiegroepen. Een instructiegroep wordt samengesteld naar leeftijd, naar niveau of naar keuze. In een instructiegroep kunnen we specifieke informatie geven aan een kleine of grote groep kinderen. Hierdoor kunnen we een bepaalde ontwikkelingsgerichte voortgang continueren en basiskennis aanbrengen.

Keuzegroepen (kunnen ook leefgroepdoorbrekend zijn)

Kinderen kunnen op grond van interesse in keuzegroepen terecht komen. In de jongste leefgroepen wordt heel veel met deze groepsvorm gewerkt. In de oudere leefgroepen vinden we deze groepering in hoofdzaak bij muzische vakken en projectwerking. Geregeld vinden er ook ateliers plaats waarbij kinderen (kleuter en lager gemengd) kunnen kiezen uit diverse workshops volgens eigen interesse.

Tafelgroepen

De leefgroepen in het lager onderwijs werken heel frequent in tafelgroepen. Een tafelgroep is samengesteld uit kinderen van verschillende leeftijden en niveaus. In deze tafelgroepen vindt voornamelijk het zelfstandig werk plaats. Kinderen worden gestimuleerd om elkaar te helpen.

Tafelgroepen kunnen samengesteld worden door de leefgroepbegeleid(st)er, maar ook spontaan ontstaan door eigen keuze van de kinderen.

3.4. Eigen leerproces

VISIE

"Als je wilt dat gras goed groeit, dan moet je er niet aan gaan trekken. Daar gaat het beslist niet harder door groeien. Wat wel helpt, is de omstandigheden voor het gras verbeteren: veel licht geven, goed bemesten, voldoende water geven". (Gerrits, J. 2004, p.28).

In onze Muzische leerThuis laten we de kinderen regisseur zijn van het eigen leren.

Dit kan enkel in een leeromgeving waar kinderen zelf mogen kiezen, denken en beslissen, waarin ze autonomie in plaats van controle ervaren.

Het leren in onze Muzische leerThuis bevat volgende onderdelen: helder stellen van de leerdoelen, kinderen zelfstandig laten oriënteren en plannen, kinderen zelf leeractiviteiten laten kiezen, kinderen zelf het eigen (zelfstandig) werken en de eigen resultaten laten evalueren. Wanneer kinderen bewust keuzes kunnen maken (projectwerking, atelierwerking, weekplanning, ...), wanneer zij zich verantwoordelijk voelen en wanneer zij serieus worden genomen, leren en werken zij met meer plezier en enthousiasme.

Ook hier is de aandacht (zoals hierboven reeds beschreven) voor samen werken en leren van elkaar belangrijk om de intrinsieke motivatie van leerlingen te bevorderen.

In onze Muzische leerThuis is de leerling niet langer het meewerkend voorwerp, maar wordt hij/zij het onderwerp. Hij/zij wordt meer zelf verantwoordelijk voor het leren.

Planmatig leren werken en zelfstandig leren, bepalen welke taak men op welk tijdstip zal afwerken, vinden we een grote rijkdom. Het leert kinderen vooral ook om zich aan een engagement te houden en tot het uiterste te gaan. Een attitude die doorheen hun leven een meerwaarde zal zijn. We zien het zelfstandig werken als een grote meerwaarde voor ieder kind binnen de leergebied-overschrijdende eindterm 'leren leren'.

Het zelfstandig werken stimuleren we in onze Muzische leerThuis reeds van in de kleuterklas.

We werken aan een verticale doorstroming tussen de verschillende leeftijden waarbij de mate van zelfstandig werken steeds belangrijker wordt. Zo streven we naar eenduidige manieren om gestructureerd zelfstandig te werken, met eensgezinde afspraken die in de verschillende leeftijdsgroepen terugkomen.

Binnen het zelfstandig werken zit ook het gegeven zelfcorrectie, alsook zelfevaluatie en in sommige gevallen zelfs zelfrapportering. De oefeningen in het pakket zelfstandig werk zijn afwisselend en sluiten steeds aan bij een gegeven instructie (in leef- of instructiegroep). Wanneer de kinderen in hun tafelgroep gaan zitten, weten zij duidelijk wat er van hen verwacht wordt.

We zijn ervan overtuigd dat kinderen op die manier hun eigen competenties beter kunnen inschatten en een helder beeld krijgen van hun eigen kennen en kunnen.

TIEN TIPS OM HET eigenaarschap VAN DE LEERLINGEN TE VERGROTEN

- 1 LAAT LEERLINGEN ZELF KEUZES MAKEN**
Als een leerling mede mag bepalen waar hij aan werkt in de komende periode, zal hij meer gemotiveerd zijn om het bijbehorende doel te bereiken en zich meer verantwoordelijk voelen voor de taak.
- 2 ZORG VOOR BETEKENISVOL ONDERWIJS**
Onderwijs dat betekenis heeft voor de leerling, zorgt voor hogere betrokkenheid. Als een leerling zich interesseert voor een bepaald onderwerp zal hij meer gemotiveerd zijn om zijn taak uit te voeren.
- 3 MAAK LEREN ZICHTBAAR**
Je kunt een leerling meer verantwoordelijkheid voor zijn ontdekkingsproces laten ervaren, wanneer je zichtbaar maakt wat hij heeft geleerd, waar het geleerde een onderdeel van is en wat de volgende stap kan zijn. Fase 2 van de '2fas fasen van een instructieles' (zie omg.) is hiervoor geschikt.
- 4 LAAT LEERLINGEN (MET HULP VAN JOU ALS LERBAAR) ZELF HUN DOELLEN BEPALEN**
Leerlingen die werken aan eigen doelen, zullen zich meer eigenaar voelen van het proces dat doorlopen moet worden om dat doel te bereiken. In het woord eigenaarschap zit toch niet voor niets het woord eigen?
- 5 CREËER VERANTWOORDELIJKHEID**
Verantwoordelijkheid creëren betekent dat leerlingen die weten dat het bereiken van het doel afhangt van hun eigen inzet, zullen zich meer verantwoordelijk voelen voor hun taak. Op het moment dat leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor hun taak, zullen ze er vervolgens beter hun best voor doen.
- 6 BEN JE BEMEST VAN JE EIGEN ROL ALS LERBAAR**
Goed voorbeeld doet goed volgen. Als je als leraar uitstraalt dat je kunt leren, van je fouten en verbeterd hebt op wat je leert en hoe je leert, kan een leerling dit gedrag van je overnemen.
- 7 ZORG VOOR KRACHTIGE ZELFVALUATIE**
Een leerling die zijn eigen leerproces evalueert, leert wat hij de volgende keer anders kan doen. Ook dit vergroot het gevoel van eigenaarschap van de leerling.
- 8 STEL GEZAMENLIJKE REGELS OP**
Regels die opgesteld worden door de leraar, voelen niet 'eigen'. Regels en afspraken die samen met de leerlingen worden opgesteld, zullen eerder worden waargenomen.
- 9 GEEF FEEDBACK AAN LEERLINGEN DIE EEN OP GROEI GERICHTE MINDSET STIMULEERT**
Focus op het proces laat leerlingen ervaren dat ze kunnen. Het hebben op het proces en dat ze kunnen leren van eerdere ervaringen en fouten. Wanneer een leerling zegt dat hij iets niet kan, geef je hem feedback met het voorzitter 'nog'. Laat de leerling die zin herhalen met de toevoeging van dit woord, namelijk 'ik kan dit nog niet'. Wanneer je namelijk echt iets wilt bereiken, en hier veel voor oefent, is alles te leren.
- 10 HEB OOG VOOR KLEINE DINGEN**
Moedig een leerling aan die iets doet, want hij heeft het gedaan omdat dat past bij het onderwerp of thema. Het woord 'wonder' van het initiatief 'Schied' het eigenaarschap van de leerling en zorgt voor een betere relatie tussen leerling en leraar. De leerling voelt zich gehoord en gezien.

Deze tips zijn geïnspireerd op het onderzoek van:
Zimmerman (2006), Dinkowitz (2009), Marzano (2007),
Dewick (2011) en Marsh (2011).

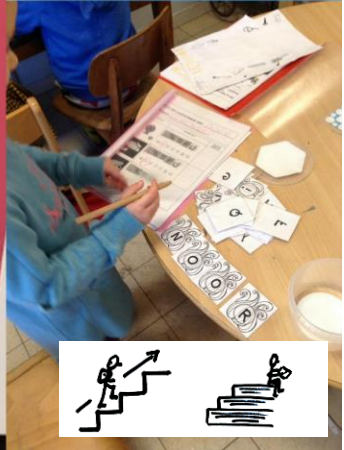
JA
NEE

Wil je graag
vaker les over
programmeren?

Robots by Iconcheese from the Noun Project

3.5. Projecten

VISIE

Onze Muzische leerThuis Melopee opteert bewust voor projectwerking met als doel het stevig motiveren van de kinderen en het natuurlijk verbinden en toepassen van verschillende leerdomeinen. Motivatie is dé motor in een leerproces.

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig. Kinderen zijn op de eerste plaats geboeid door inhoud. Wat we als volwassenen met de inhoud (die ze vaak zelf mogen aanbrengen) doen, is onze pedagogische taak, maar de inhoud zelf dient op de eerste plaats boeiend te zijn en de kinderen bijzonder aan te spreken.

We gaan er sterk van uit dat 'het onderwerp zelf' motiveert en daarom willen we de kinderen de kans geven mee te denken in het bepalen van de onderwerpen van de projecten.

Binnen de projecten kunnen de verschillende leergebieden lichamelijke opvoeding, wereldoriëntatie, Nederlands, wiskunde, Frans, muzische vakken op een zinvolle manier aan bod komen. We waken er sterk over dat dit niet op een kunstmatige manier gebeurt. We zien dat je binnen projecten verschillende leergebieden door elkaar kan weven. Daarnaast wordt het probleemoplossend denken binnen de projecten op een natuurlijke wijze uitgedaagd.

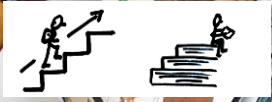
We vertrouwen er heel sterk op dat een creatieve begeleid(st)er de verschillende doelstellingen binnen de verschillende leergebieden in een project kan bereiken. De doelstellingen die we bereiken en de competenties die we bij de kinderen ontwikkelen, worden niet bepaald door het onderwerp van het project, maar door de manier van uitwerken.

Er zijn grote drie soorten projecten in onze Muzische leerThuis:

- **Onderzoekjes:** Onderzoekjes zijn vragen vanuit de groep die meteen worden onderzocht door een kind, enkele kinderen, de hele groep, ... De resultaten van het onderzoek worden met de volledige leefgroep gedeeld. Een onderzoekje wordt beperkt in tijd en wordt meestal op één dag afgerond.
- **Mini-project:** Er wordt gewerkt vanuit een belangstelling, interesse van de kinderen. Er worden antwoorden gezocht op de vragen, er worden activiteiten gedaan rond dit onderwerp,... Bij een mini-project blijft het gewone lesrooster in het algemeen behouden. Een eventueel eindproduct wordt niet publiek gemaakt, maar vindt plaats binnen de leefgroep.
- **Mega-project:** Aan het onderwerp (vertrekkende vanuit belangstelling, interesse van de kinderen) wordt bij aanvang een publiek (met oog op kinderen van andere leefgroepen, ouders, buurtpartners, ...) en eindproduct gekoppeld. Voor de uitwerking van dit project wordt er gedurende een bepaalde tijdspanne intensief aan het eindproduct gewerkt. Hierbij kan er afgeweken worden van het gewone lesrooster. Na het eindproduct is er tijd voor een verwerkingsperiode (hierin wordt gewerkt aan de meer inhoudelijke doelen gelinkt aan het project).

We zijn van mening dat er naast de projectwerking cursorische momenten zullen blijven bestaan. Er zijn nu eenmaal competenties (vooral binnen wiskunde en taal) die een regelmatige training vragen en die je volgens ons beter niet kunstmatig in een project aan bod laat komen.

Melopee

*Onder de maan schuift de lange rivier
Over de lange rivier schuift moede de maan
Onder de maan op de lange rivier schuift de kano naar zee*

*Langs het hoogriet
langs de laagwei
schuift de kano naar zee
schuift met de schuivende maan de kano naar zee
Zo zijn ze gezellen naar zee de kano de maan en de man
Waarom schuiven de maan en de man getweeën gedwee naar de zee*

Paul van Ostaijen

Muzische LeerThuis Melopee
Kompasplein 1
9000 Gent
www.melopee.gent.be
melopee@onderwijs.gent.be